

MÍSTICA AL DIPÒSIT

La UPF inaugura la Biblioteca Alois M. Haas d'Història de les Religions

La Biblioteca de la UPF ha enriquit el seu fons bibliogràfic amb una valuosa donació de prop de 40.000 volums sobre història de les religions, que es conserva en les noves instal·lacions de l'edifici del Dipòsit de les Aigües. Es tracta de la biblioteca particular d'Alois M. Haas, eminent germanista i estudiós de la mística i l'espiritualitat a Occident, professor emèrit de la Universitat de Zuric i *honoris causa* per la Universitat de Friburg.

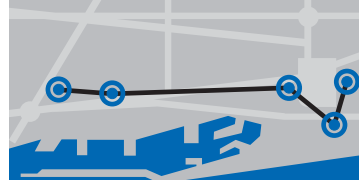
La Biblioteca Haas d'Història de les Religions és una col·lecció d'alt valor bibliogràfic, que inclou edicions acurades d'obres clàssiques i llibres difícilment trobables al mercat. El seu centre de gravetat són la mística religiosa, la teologia, l'hagiografia, la patristica, la història de l'Església i la filosofia.

La Biblioteca Haas es va inaugurar el 12 de maig passat, juntament amb una exposició de prop de trenta llibres escrits i editats pel professor. En el transcurs de la jornada, Alois M. Haas va oferir una conferència sobre la mística, ciència que, segons Raimon Panikkar, que va acompanyar el professor en l'acte, "ens pot salvar de la més gran dicotomia de la humanitat: el coneixement i l'amor".

L'homenatge es va cloure amb el lliurament de la Medalla de la UPF al professor Haas com a reconeixement per la donació d'aquesta biblioteca, atesorada al llarg de la seva intensa trajectòria intel·lectual.

Entrevista a Alois M. Haas, pàg. 10 i 11

- 3 Curs 2003-2004: noves titulacions
- 5 Jornades Internacionals sobre Lingüística Forense
- 7 Portes Obertes a l'Estació de la Comunicació
- 8 Recerca: com es van separar l'home i el ximpanzé?
- 12 Deu anys d'Humanitats
- 13 Noves representacions de l'Aula de Teatre
- 14 Lliçons d'alta gastronomia al restaurant universitari

El Claustre de la UPF, màxim òrgan de representació de la comunitat universitària, va aprovar el 21 de maig passat per majoria absoluta els nous Estatuts de la Universitat Pompeu Fabra —per 121 vots a favor, 3 en contra i 13 en blanc—. Acabava així un procés que, fruit de la necessària adaptació a la Llei orgànica d'universitats (LOU) i a la recent Llei d'universitats de Catalunya (LUC), s'havia iniciat uns mesos abans amb l'elecció dels vuit membres de la ponència redactora que van elaborar el projecte d'Estatuts de la UPF.

El nou text estatutari és fruit de les aportacions que els membres de la comunitat universitària han pogut efectuar mitjançant la presentació de nombroses esmenes a l'avantprojecte del text definitiu. Per això, l'equip de govern es congratula de l'alt grau de participació que hi ha hagut en tot el procés de redacció del projecte, i agraeix l'interès i la dedicació de totes les persones que hi han pres part.

Els nous Estatuts reflecteixen, entre moltes altres qüestions, que la Universitat Pompeu Fabra s'inspira en els principis de llibertat, democràcia, justícia, igualtat, independència, pluralitat i solidaritat, i que entre els seus fins es troben el foment del pensament crític i la transmissió dels valors cívics i socials propis d'una societat democràtica. També es fa referència al compromís de vetllar per l'aplicació de bones pràctiques tant en l'àmbit científic com en l'àmbit docent.

OPINIÓ

JORNADA DE LA COOPERACIÓ I EL DESENVOLUPAMENT

Les respostes, els crits, el marcar un espai propi, l'autodefinir-se... a vegades són fets necessaris per poder realitzar, crear i, per què no, lluitar.

Amb les Jornades de la Cooperació i el Desenvolupament, celebrades del 15 al 23 de maig, el que férem un grup d'estudiants de la UPF fou resistir, trencar amb les autolimitacions mentals que massa sovint ens imposem fruit de certes dinàmiques que, des d'alguns grups de poder, es difonen.

En aquestes jornades, i sota el paraigua del moviment contra la guerra, hi han tingut cabuda moviments ecologistes, pacifistes, de defensa dels drets humans, col·lectius de solidaritat amb deu mil causes diferents (nacions sense estat, en defensa del dret a l'assistència sanitària, a favor d'una vertadera política d'inclusió social...) i, tots ells, sense entrar en contradicció. És més, l'anàlisi estructural de la realitat que pretenen transformar ha estat, paradoxalment, la mateixa.

El crit de les bases és, doncs, equànime: es vol participar, opinar i decidir, legislar, però trencant amb l'actual cadena

de transmissió d'informació i de presa de decisions. La conclusió final seria que, per favor, es confii en la societat i se li doni el paper que, per propi pes, es mereix.

Aquestes han estat unes jornades pensades i organitzades pels estudiants, que, de manera altruista, hem elaborat un projecte que creiem necessari i just a la universitat. Una universitat que, en realitat, no és o no hauria de ser altra cosa que una institució al servei de la societat, una entitat formadora i que permeti formar aquells qui ho desitgin en aquells coneixements que desitgin, que permeti a les persones realitzar-se com a tals i no com a capital, com a éssers i no com a moneda de canvi. Que permeti, en definitiva, que les persones s'expandeixin.

Moltes gràcies, doncs, a tots aquells i aquelles qui han diferenciat *ser d'estar*, i a totes les persones que en comptes de dir *podria ser...* diuen *és*, i en comptes de dir *m'agradaria que...* criden *vull que*. Moltes gràcies a tothom qui fa que un altre món sigui possible.

Albert Stern, estudiant de Ciències Polítiques

La UPF impartirà dues noves titulacions de segon cicle

La UPF inclourà en l'oferta docent del curs 2003-2004 dues noves llicenciatures de segon cicle: Lingüística (Lingüística i Aplicacions Tecnològiques) i Estudis de l'Àsia Oriental. La primera s'impartirà a la Facultat de Traducció i Interpretació i començarà amb 60 estudiants, i la segona, a la Facultat d'Humanitats, amb 50 alumnes.

A l'estat espanyol actualment s'imparteixen cinc llicenciatures en Lingüística, totes lligades a la filologia tradicional. El pla d'estudis que proposa la UPF n'ofereix un nou perfil, ja que vincula els aspectes formals, descriptius i aplicats del llenguatge amb la gestió de la informació i el coneixement, la programació, l'estadística i les noves tecnologies. L'objectiu de la proposta de la UPF és respondre a la creixent demanda de formació en lingüística aplicada i noves tecnologies, cosa que la diferencia clarament de les ofertes generalistes existents.

La llicenciatura de segon cicle en Estudis de l'Àsia Oriental és una iniciativa compartida amb la Universitat Autònoma de Barcelona, que expedirà el títol juntament amb la UPF. El pla d'estudis té una vessant multidisciplinària que depassa el que fins ara havien estat merament uns estudis universitaris de "cultura oriental". La nova proposta dona especial rellevància al fet econòmic i als coneixements en dret i institucions internacionals, i va més enllà de la preparació lingüística. Sembla que aquest és un moment propici per a l'establiment d'una llicenciatura d'aquestes característiques, vist que l'Àsia oriental i l'Àsia del sud-est són, cada cop més, àrees preferencials de la política exterior espanyola. A més, la instal·lació a Barcelona de la Casa Àsia, dependent del Ministeri d'Afers Exteriors, està produint unes sinergies molt importants en l'activitat acadèmica i de representació amb aquell continent. La UPF té des de fa uns anys l'Escola d'Estudis de l'Àsia Oriental, i diferents professors tenen en marxa projectes de recerca centrats en la història i el desenvolupament econòmics dels països del sud-est asiàtic.

Sessió ordinària del Claustre de la Universitat Pompeu Fabra

El Claustre universitari de la UPF, màxim òrgan representatiu de la comunitat universitària, es va reunir el 27 de maig en sessió ordinària a l'auditori de l'Àgora Jordi Rubió i Balaguer. En el transcurs de la sessió es va aprovar l'acta del Claustre anterior, celebrat el 6 de juny del 2002. A continuació la rectora de la UPF, M. Rosa Virós, va presentar l'informe anual, amb el balanç de l'activitat desenvolupada per l'equip de govern en tots els àmbits universitaris. El text va ser aprovat per 93 vots a favor, cap en contra i una abstenció.

Finalment, el síndic de Greuges, Llorenç Gomís, va exposar una síntesi de les actuacions dutes a terme des del juny del 2002 fins al maig del 2003 per aquest òrgan encarregat de la defensa dels drets de tots els membres de la comunitat universitària. Durant aquest període s'han obert 24 expedients: catorze són mediacions; dos, recomanacions; quatre, suggeriments, i quatre encara són en tràmit. Per col·lectius, el 75% de les queixes –divuit en total– han estat formulades pels estudiants, entre elles dues per doctorands. El 25% restant –sis– ha estat presentat pel professorat i pel personal d'administració i serveis, amb tres queixes formulades per cada col·lectiu.

D'altra banda, el Claustre de la UPF es va reunir en sessió extraordinària els dies 20 i 21 de maig per tal d'aprovar els nous Estatuts de la UPF.

VOTACIÓ DELS NOUS ESTATUTS

Voluntaris de la UPF participen en les tasques de neteja de les platges de Galícia

Prop de noranta estudiants i membres del personal d'administració i serveis de la UPF han participat durant el mes de maig en el programa Voluntariat per Galícia, destinat a col·laborar en les tasques de neteja de les platges gallegues i contribuir a pal·liar els efectes de la catàstrofe ecològica provocada pel fuel del *Prestige*. Els voluntaris van viatjar agrupats en dos torns, el primer del 4 al 10 de maig i el segon del 18 al 24 de maig. Tots ells van treballar a les platges de Carnota, en una zona de 34 quilòmetres de costa, durant cinc hores diàries i amb equip que els va facilitar l'ajuntament de la localitat. La seva tasca va consistir, bàsicament, en la recollida de petroli de les platges: netejar roques i recollir "galetes" a la platja, així com netejar els vestits que es reciclen cada dia. Per a les tasques de neteja es van crear també petits equips de "mans netes", persones que dins de cada grup col·laboren en altres tasques de suport als voluntaris.

El programa Voluntariat per Galícia va prendre forma a finals de gener per iniciativa d'un grup del personal d'administració i serveis, que va iniciar la recollida d'inscripcions de membres de la comunitat universitària disposats a anar a Galícia a col·laborar en les tasques de neteja de platges. Aquesta actuació es va portar a terme en col·laboració amb la Universitat de Santiago, que actua com a coordinadora de les tres universitats gallegues i gestiona les estades del voluntariat universitari d'arreu de l'estat espanyol.

Nova edició dels cursos d'estiu

La UPF organitza la sisena edició dels cursos d'estiu, que s'impartirà de l'1 al 14 de juliol i del 8 al 19 de setembre. Aquesta programació està pensada per complementar l'ensenyament ordinari i, d'altra banda, proporcionar als estudiants crèdits de lliure elecció.

Aquest any l'oferta docent s'estructura en dos blocs: els cursos de contingut i els cursos instrumentals. Els primers tenen com a objectiu formar globalment els estudiants, consten de trenta hores lectives i poden comptar com a crèdits de lliure elecció. Inclouen una temàtica molt àmplia, que va de l'astronomia als mites del cinema, passant pel teatre, l'actualitat internacional, el genoma humà, el sector editorial i la cultura del budisme, per citar-ne tan sols alguns.

Els cursos instrumentals ofereixen als estudiants la possibilitat de reciclar-se en aspectes bàsics de l'aprenentatge, com ara matemàtiques específiques per a enginyeries i per a empresarials, o orientacions metodològiques per fer treballs. Per les seves característiques, també s'adrecen als futurs estudiants universitaris. Cada curs consta de trenta hores lectives.

També l'Institut d'Educació Contínua de la UPF enceta al juliol la seva programació d'estiu, que inclou la novena edició dels Cursos de Periodisme i Comunicació, i els cursos monogràfics Habilitats de Comunicació per a Directius i Habilitats de Comunicació per a Dones Professionals. La programació dels cursos de Periodisme i Comunicació de l'IDEC consta de dinou propostes relacionades amb l'exercici de la professió periodística, les noves tecnologies i la comunicació empresarial.

El programa es presenta en cinc blocs: Periodisme: Àmbits i Recursos; Audiovisual: Creació i Producció; els Programes conjunts IDEC-Aula Paral·lel 40; Comunicació per a Professionals i Organitzacions; i finalment un seguit de cursos relacionats amb l'àmbit multimèdia i amb Internet.

JORNADA DE PRIMAVERA I DEBATS TRIMESTRALS DEL CONSELL SOCIAL

A l'inici d'aquest curs, el Consell Social de la UPF va decidir portar a terme una sèrie d'actuacions que contribuïssin a aprofundir les relacions entre la societat i la Universitat. Es tracta de dos programes, les Jornades de Primavera i els Debats Trimestrals, adreçats a la comunitat universitària i al públic en general. Les primeres, de caràcter anual, estan pensades com a fòrum de reflexió i de divulgació entorn de qüestions científiques que normalment estan reservades als experts; els segons, de caràcter trimestral, s'han plantejat com unes trobades sobre temes d'actualitat a casa nostra, obertes especialment a la participació directa dels estudiants dels darrers cursos de la Universitat.

La primera edició de les Jornades de Primavera, celebrades els dies 4 i 5 de juny, va tenir com a tema "La genòmica al segle XXI. Els límits de l'ètica". Hi van participar Gert-Jan B. van Ommen, de la Universitat de Leiden (Països Baixos); Bartha Maria Knoppers, directora de la càtedra en Dret i Medicina de la Universitat de Montreal (Canadà); Miguel Beato, director del Centre de Regulació Genòmica de la UPF, i Jaume Bertranpetit, catedràtic de Biologia i director la Unitat de Biologia Evolutiva de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida de la UPF.

"La fiabilitat de la informació financera" va ser el tema que va encetar, el 10 de juny, els Debats Trimestrals. En aquesta primera edició es va analitzar l'estat de salut de la informació financera a Catalunya i es van aportar elements i consideracions que posen en evidència el fet que la situació a casa nostra no difereix gaire de la que es viu als EUA, on els darrers escàndols han deixat ben clar que la informació que circula pot estar notablement contaminada. Hi van intervenir estudiants i professionals provinents del món de la comunicació, l'empresa i la universitat.

BARTHA MARIA KNOPPERS

JORNADA INTERNACIONALS SOBRE LINGÜÍSTICA FORENSE

NÚRIA DE GISPERT,
M. ROSA VIRÓS, JOSÉ M. MENA
I M. TERESA TURELL
(D'ESQUERRA A DRETA)

Els dies 24 i 25 d'abril es van portar a terme a l'auditori de l'edifici França de la UPF les Jornades Internacionals sobre Lingüística Forense, organitzades pel grup de recerca Unitat de Variació Lingüística que dirigeix M. Teresa Turell dins de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada. Hi van assistir especialistes internacionals en aquest àmbit, lingüistes, juristes i tecnòlegs.

En la sessió inaugural hi van participar la rectora de la UPF, M. Rosa Virós; la consellera de Justícia i Interior de la Generalitat de Catalunya, Núria de Gispert; el fiscal en cap de Catalunya, José María Mena, i Luis del Castillo, vicedegà del Col·legi d'Advocats de Barcelona. La cloenda va ser a càrrec de Guillem Vidal, president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i Josep M. Vilajosana, vicerector de Comunitat Universitària de la UPF.

L'objectiu d'aquestes jornades ha estat doble: d'una banda, promoure el debat internacional sobre lingüística forense i, de l'altra, dinamitzar el desenvolupament d'aquesta disciplina a Catalunya i a Espanya, tant des del punt de vista acadèmic com des del punt de vista social, és a dir, com a servei.

La lingüística forense es pot definir, a grans trets, com la interfície entre llenguatge i dret. Inclou tota una sèrie d'àrees de recerca i estudi que tenen a veure amb l'ús de l'evidència lingüística en diferents àmbits, entre els quals destaquen els següents: l'ús d'evidència fonològica, morfològica, sintàctica, discursiva, terminològica per identificar parlants d'una determinada varietat lingüística, d'un estil o d'un registre determinats; l'anàlisi de la imitació en la signatura i en la producció de textos amb finalitats criminals; l'aclariment d'autoria, tant de textos orals com escrits, i l'anàlisi del plagi; la comprensió lectora dels documents legals; el discurs legal i judicial, i la interpretació i traducció legal, judicial i de suport en contextos multilingües. La convocatòria d'aquestes jornades s'ha d'emmarcar en el context d'una acció més àmplia que proposa, entre altres punts, la creació d'un Centre de Lingüística Forense i la realització de diversos projectes de recerca sobre identificació de parlants i sobre plagi i autoria de textos.

ELS ESTUDIANTS DE PERIODISME SEGUEIXEN LES MUNICIPALS

Els comicis municipals del 25 de maig han estat el tema de treball de la nova Jornada de Simulació Professional dels Estudis de Periodisme de la UPF, en què els estudiants es van desplegar per la ciutat i van seguir pas a pas les eleccions per tal d'elaborar productes informatius per a ràdio, premsa, televisió i Internet. Els resultats d'aquesta àmplia pràctica informativa es van presentar el 26 de maig a l'edifici Rambla, seu dels Estudis de Periodisme.

L'objectiu de les Jornades de Simulació Professional és facilitar als estudiants una pràctica real i en directe de la professió per mitjà de situacions i de personatges d'actualitat. Tot aprofitant l'esdeveniment electoral, els estudiants, actuant com a veritables periodistes i amb l'acreditació pertinent, es van distribuir per les diferents seus dels partits polítics, pel Palau Robert i la Delegació del Govern espanyol. Al llarg del dia van informar de l'avenç de l'escrutini i van realitzar diverses entrevistes.

Amb la informació recollida es va fer un programa de ràdio en directe amb connexions, via telèfons mòbils, amb totes les seus dels partits; es va emetre un informatiu especial per a televisió amb reportatges gravats durant la jornada; es va redactar i editar un diari de dotze pàgines, *El Barcelonès*, al taller de premsa, i, finalment, es va publicar una pàgina web.

PRESENTACIÓ DEL "LÈXIC DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS"

La Direcció General de Relacions Laborals de la Generalitat de Catalunya i l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada de la UPF van presentar el dia 21 de maig a l'edifici Rambla el *Lèxic de prevenció de riscos laborals*. Hi van intervenir el director general de Relacions Laborals, Jaume Abat; la directora de l'IULA, M. Teresa Cabré, i el vicegerent d'Economia i Recursos de la UPF, Manuel Romaní.

El *Lèxic de prevenció de riscos laborals*, editat per la Generalitat, és una eina de suport per als professionals de la seguretat i la salut laborals, fruit de la col·laboració entre el Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme i l'IULA. El seu objectiu és ser un instrument útil en l'activitat quotidiana i en la redacció, lectura i revisió de literatura científica,

tècnica o legal, i pretén contribuir de manera eficient a la promoció de la prevenció dels riscos laborals. La participació de tècnics de les diferents institucions en l'elaboració del text garanteix la fiabilitat conceptual i l'adequació de les unitats seleccionades a la realitat lingüística catalana.

Estructuralment, la publicació té forma de producte bilingüe, en la combinació català-castellà, i es defineix dintre de la categoria de productes lèxics especialitzats per la matèria. S'organitza a l'entorn d'una nomenclatura principal d'un miler d'entrades complexes, sis annexos temàtics (un per a cada especialitat preventiva) i un índex català-castellà que facilitarà la consulta als usuaris que s'hi acostin des de la llengua castellana.

VI COL·LOQUI SOBRE HISTÒRIA DEL PERIODISME

Els Estudis de Periodisme i l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona van organitzar el 26 de maig a l'edifici Rambla el VI Col·loqui sobre Història del Periodisme: Estat de la Recerca i Ús dels Fons Documentals, en el marc de l'Aula d'Història del Periodisme "Diari de Barcelona".

El Col·loqui es va obrir amb una conferència de l'historiador Henry Ettinghausen, que va anar seguida de dues ponències: una sobre l'estat actual de la recerca en història del periodisme a Catalunya, a càrrec del professor Jaume

Guillamet, i una altra sobre l'estat actual dels fons documentals, a càrrec de l'arxivera Glòria Porrini. També hi van intervenir investigadors de diverses universitats, que van exposar els seus treballs actuals i les seves necessitats documentals, així com responsables de diversos arxius i biblioteques, que van explicar les particularitats dels fons que gestionen.

Web de l'Aula d'Història del Periodisme "Diari de Barcelona": <http://www.upf.es/periodis/auladb>

ELS ESTUDIANTS PARLEN SOBRE BIOTERRORISME I BIOREMEDIACIÓ

Els estudiants de tercer curs de la llicenciatura en Biologia de la UPF van impartir el 29 de maig una jornada científica sota el títol "Bioterrorisme i Biorremediació: les Dues Cares dels Microorganismes".

Els estudiants van tractar sobre diferents temes relacionats amb la microbiologia que han saltat a l'actualitat arrossegats pels darrers conflictes internacionals: des del desastre ecològic de Galícia fins a l'amenaça de l'antrax posterior als atemptats de l'11 de setembre, l'escampament de la verola, la contaminació per olis minerals i, a l'extrem oposat, les alternatives de la bioremediació.

La jornada s'inscriu dins del cicle Bioconferències 2003, que organitza la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida en col·laboració amb la Societat Catalana de Biologia. El cicle ofereix al llarg del curs un calendari d'activitats científiques de divulgació que abracen àmbits diversos, des de temes metodològics fins a aspectes concrets de l'evolució humana, la clonació, les malalties mentals i la microbiologia.

ARCADI NAVARRO DESCOBREIX COM ES VAN SEPARAR HUMANS I XIMPANZÉS

Aquesta recerca pot ajudar a comprendre els mecanismes de l'evolució humana

0

CIÈNCIES DE LA SALUT I DE LA VIDA I CIÈNCIES DE LA SALUT I DE LA VIDA

La revista *Science* ha publicat un estudi dels investigadors Arcadi Navarro, del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, i Nick. H. Barton, de l'Institut de Biologia Cel·lular, Animal i de Poblacions de la Universitat d'Edimburg, que proposa un nou i revelador enfocament dels processos biològics que van causar la separació entre humans i ximpanzés, el qual pot ajudar a comprendre els mecanismes de l'evolució humana. L'estudi se centra en els efectes d'un mecanisme de creació d'una espècie proposat prèviament, segons el qual els canvis en l'estructura dels cromosomes tenen un gran potencial per acabar generant espècies diferents.

Els humans i els nostres parents vius més propers, els ximpanzés, diferim en aproximadament l'1,24% de les nostres seqüències d'ADN. Donada l'enormitat del genoma (3.000 milions de nucleòtids), això implica que hi ha gairebé quaranta milions de canvis entre les seqüències de les dues espècies. La gran majoria d'aquests canvis no tenen cap importància, però és en aquest immens oceà de diferències on cal cercar els "gens d'humanitat", que són els gens on resideix la base de les característiques morfològiques, etològiques i cognitives que separen els humans de la resta dels primats. D'acord amb les prediccions del model proposat, es demostra que els gens que estan inclosos en cromosomes reestructurats evolucionen un 227% més de pressa que els gens en altres regions del genoma. Això vol dir que és en aquestes regions reestructurades on es van produir els canvis evolutius crucials que desembocarien en característiques genètiques diferencials entre les dues espècies.

Aquests resultats contradiuen la visió segons la qual hi ha un divorci total entre l'estructura dels cromosomes i les diferències moleculars entre espècies. Ben al contrari, els resultats indiquen que els processos d'especiació que separen els dos llinatges van ser graduals i que les poblacions no estaven aïllades, sinó que durant molt temps van poder creuar-se entre elles. Ja no es pot parlar del "moment" en què els nostres avantpassats i els dels ximpanzés es van separar, sinó del "procés" de separació, que no va ser en absolut instantani ni breu.

PREMI MANFRED DONIKE

En la darrera edició del certamen anual dels laboratoris de control antidopatge acreditats del món, que va tenir lloc recentment a Colònia (Alemanya), es va atorgar a la professora Rosa Ventura el premi Manfred Donike a l'excel·lència científica en l'anàlisi antidopatge.

Rosa Ventura és investigadora del Laboratori Antidopatge de l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica (IMIM) de Barcelona, adscrit a la UPF, i professora del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la Universitat. El premi li va ser atorgat com a reconeixement a les contribucions científiques en el món del control antidopatge i per la recerca sobre la mesura de la fiabilitat dels resultats obtinguts en els laboratoris de control antidopatge. En són coautors Meritxell Ventura, membre del Laboratori Antidopatge de Barcelona, i Ricard Boqué, Alicia Maroto i Jordi Riu, del Grup de Quimiometria i Qualimetria del Departament de Química Analítica i Química Orgànica de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

El certamen dels laboratoris de control antidopatge aplega anualment científics i especialistes amb l'objectiu d'intercanviar informació sobre els avenços científics més rellevants en aquest àmbit.

PRIMERA SEQÜENCIACIÓ D'ADN DE CROMANYÓ

El panorama genètic dels primers europeus

Un equip integrat pel professor Carles Lalueza-Fox, del Departament de Biologia Animal de la UB i Jaume Bertranpetit, del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut (UPF), i per científics de les universitats de Ferrara i Florència han seqüenciat per primer cop l'ADN de cromanyó (*Homo sapiens sapiens*), en un estudi publicat ara a la revista *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS) dels Estats Units. L'estudi es basa en l'anàlisi de l'ADN mitocondrial (mtDNA) de dos esquelets de cromanyons trobats a la cova de Paglicci, al sud d'Itàlia. En concret, un individu femení adult i un mascle jove (datats fa 23.000 i 25.000 anys, respectivament).

L'estudi constata una clara discontinuïtat genètica entre neandertals, cromanyons i els europeus moderns, els quals serien descendents dels primers cromanyons, tant des del punt de vista genètic com morfològic. Els resultats s'allunyen de la hipòtesi del model multiregional de l'evolució humana, i refermen el model Out-of-Africa, el qual postula una substitució demogràfica entre neandertals i cromanyons i, per tant, una discontinuïtat genètica entre els dos grups. Futurs estudis de noves restes de cromanyons a Europa contribuiran a clarificar el panorama genètic dels primers europeus i permetran reconstruir migracions genètiques posteriors, com és ara l'associada amb el neolític i l'inici de la pràctica de l'agricultura, fa uns vuit mil anys.

RADIOGRAFIA DEL CROMOSOMA 7

El 2 de maig es va publicar a la revista *Science* la seqüència del cromosoma 7, en la descripció de la qual hi han participat 43 centres i grups de recerca del món, entre ells els professors Xavier Estivill, Lluís Armengol i Miguel Àngel Pujana, del Centre de Regulació Genòmica de la UPF. La importància d'aquesta descripció rau en les dimensions del cromosoma, la comprensió de la història evolutiva del material genètic i de malalties genètiques, i la participació coordinada del Consorci Públic del Genoma Humà i el projecte privat de l'empresa Celera Genomics.

Els cromosomes es classifiquen per ordre decreixent de mesura; per tant, el cromosoma 7 és un dels més grans, i és portador d'aproximadament el 5% de la informació del genoma, en uns 154 milions de nucleòtids. Molts dels nucleòtids són duplicacions i no codifiquen per als gens, però tenen molta importància en la comprensió de l'evolució del genoma i de determinades malalties genètiques, com ara la síndrome de Williams. L'avenç d'aquesta descripció és un pas molt important en la comprensió de la malaltia genètica, ja que és el punt de partida per obtenir mecanismes de diagnòstic i, més endavant, de teràpia focalitzada.

ENTREVISTA A ALOIS M. HAAS

Estudis de l'espiritualitat

10

CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS | CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS | CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS

Alois M. Haas, professor emèrit de la Universitat de Zuric, és un eminent germanista reconegut mundialment pels seus estudis sobre l'espiritualitat i sobre la mística a Occident. Al llarg de la seva trajectòria intel·lectual, i amb passió de bibliòfil, ha aplegat una valuosa col·lecció de documents que tracten, essencialment, sobre història de les religions. El passat mes de maig, en un gest d'“abandó” –com va dir Raimon Panikkar–, en un gest “profundament humanista” –com el va descriure la professora Victoria Cirlot–, va donar la seva biblioteca a la UPF. Aquesta col·lecció omple un buit sobre la matèria en els fons bibliogràfics del país i eixampla les possibilitats d'estudi de la tradició europea medieval i mística. Els 40.000 volums de la Biblioteca Alois M. Haas d'Història de les Religions es conserven a l'edifici del Dipòsit de les Aigües i estan en procés de catalogació, tasca que es porta a terme gràcies a l'impuls de l'Associació d'Amics de la Biblioteca Haas.

● En una biblioteca particular es pot veure l'itinerari vital del seu propietari. Què diu la biblioteca Haas del professor Haas?

És com un fil conductor: hi ha els meus temes d'estudi i també hi ha alguns temes, com la mort, que són punts cardinals del meu treball... i de la meua vida també. Una part, que no està inclosa en la donació, està totalment focalitzada en la meua tasca a la universitat: la literatura alemanya des del començament fins al segle XVII. Després, el que més m'ha interessat d'una manera especial ha estat la ciència de les religions, i el que més m'ha atret de la literatura alemanya són els temes específicament espirituals. Però el que més m'ha agradat han estat textos sobre filosofia de les religions. He treballat també la mística alemanya, la patristica, que m'ha interessat vitalment com a instrument de reflexió mística sobre temes de la tradició cristiana. En aquest sentit, a la Biblioteca hi trobem totes les fonts, que són un instrument fonamental per a l'estudi.

● Quants anys de la seva vida hi ha en la Biblioteca?

La vaig començar al Canadà, el 1965, quan vaig iniciar la col·lecció sobre mística de les drogues, sobre psicodèlia. En aquell moment es van promulgar les primeres teories sobre el consum de drogues com a camí cap a l'estat místic, sobre les varietats de les experiències religioses, sobre la consciència còsmica. Aleshores jo impartia un curs de mística a Montreal, i els estudiants venien a veure'm amb altres idees, perquè havien consumit drogues i pensaven que allò era la mística. Després van treballar altres tradicions i van veure altres possibilitats. Això em va fer adonar que hi ha tota una tradició de la mística, de la natura, a Amèrica.

● La Biblioteca continua creixent després, a Suïssa. Vaig tornar a Suïssa el 1972, i naturalment necessitava espai. No en tenia prou amb l'apartament de casa els meus pares, així que vaig comprar una antiga casa amb deu habitacions i vaig engrandir-la amb tot un pis a la part superior. Però aviat el vaig tenir tot ple. Després de la mort dels meus pares, encara vaig omplir la seva casa de Zuric. I tampoc no era suficient. Vaig comprar un petita casa al sud de Suïssa i també la vaig omplir... Al final resultava molt complicat, amb tants llibres en diferents espais.

● El Dipòsit de les Aigües n'ha aplegat per primer cop 40.000 volums.

La Biblioteca és el reagrupament d'un univers una mica diversificat. I ara que tot és aquí, suposo que ho podrem veure més clar. Hi ha un llibre a la Biblioteca que busco des de fa uns quinze anys i mai no l'he trobat: segur que ara podré! Quan he hagut de buscar llibres, normalment els he trobat... Però sempre n'hi ha que s'amaguen! De vegades, si un llibre s'amagava, hi pensava una mica a la manera d'un mèdium, i de sobte "sabia" on era: anava a buscar-lo i, sí, era allà.

● Què ha significat per a vostè donar una col·lecció tan personal?

Ho he dit ja algunes vegades. Per a mi ha estat un intercanvi fruit d'una amistat humanista: jo tenia els llibres i aquí hi ha l'espai. I ara la Biblioteca comença a reviuire. Detesto les biblioteques que són *horti conclusi* –hortos tancats–. Les biblioteques no han de ser guardians dels llibres: els han de posar a l'abast dels lectors. És la seva destinació.

● Què li suggereix l'espai del Dipòsit de les Aigües?

Una església secularitzada amb les seves tradicions espirituals incloses. Arquitectònicament, aquest edifici és un miracle, amb les seves vistes completes a través dels arcs, des dels fons fins al cim. I és un miracle veure com aquests vells murs s'han omplert de vida; com aquestes parets que havien estat mortes ara respiren.

● Pot recomanar tres llibres de la Biblioteca a qui es vulgui iniciar en la mística?

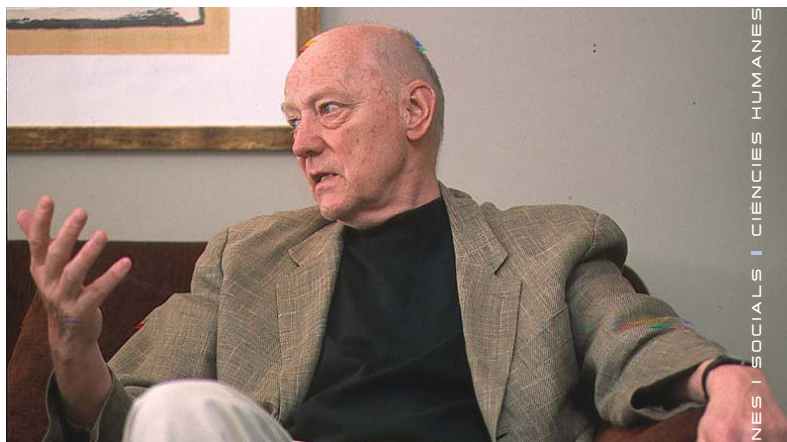
Cal pensar-hi... En tot cas, cal llegir William James, perquè és el primer que va prendre's seriosament els temes de l'experiència, el primer que va veure una originalitat, una plenitud de l'experiència que no s'ha de deixar de banda -a l'Església sempre ha estat vista com una cosa difusa, fins i tot potser podríem dir que perillosa. Després hi ha un text bastant antic, que per a mi és absolutament constitutiu de tota la tradició religiosa en la història del cristianisme: Dionís Areopagita i les seves "jerarquia celestial" i "jerarquia eclesiàstica". I si encara volem anar més enrere cal llegir les Cartes de Plató, la cinquena, quan explica que cal esdevenir absolutament passiu si volem que la veritat entri en nosaltres; és una mena de mística pagana absolutament impressionant.

● Quin és el pont que el va dur de la literatura a la mística? Va començar en la meua joventut. Els meus pares no estan gaire contents amb mi, i a mi tampoc no m'agradava estar a casa. Aleshores vaig anar a escola en un monestir benedictí, i va ser la gran sort de la meua vida! Hi vaig estar vuit anys, allí, a les muntanyes, i vaig trobar tot el temps que volia per llegir i per fer el que volia. En aquell monestir vaig tenir entre les mans manuscrits originals: va ser la meua primera comunicació amb els textos místics. Després, quan vaig prendre la decisió de seguir una carrera universitària, vaig començar amb Parsifal: la ignorància de Parsifal va ser el tema de la meua tesi doctoral. Després vaig seguir amb el tema del coneixement d'un mateix... i ja era completament dins de la mística.

● Vostè diu que la mística no és una disciplina d'orquídies. Així és com denominem a les universitats les petites parcel·les científiques selectes... Però la mística és un fenomen religiós de la vida anímica que interessa pràcticament totes les ciències de l'home: la matemàtica, les ciències naturals, avui la medicina... Cada ciència s'hauria d'interessar per la mística perquè sempre s'arriben a moments, cims, punts àlgids en què se sap que hi ha alguna cosa que transcendeix el que es pugui dir, que s'escapa a la interpretació comprensiva.

● Doni un argument als estudiants perquè s'interessin per la mística.

Perquè és humana! La mística és un moment fonamental de l'existència perquè no vivim en el futur, no vivim en el passat: vivim "ara", i la mística és l'única forma d'existència que s'interessa totalment pel moment. És aquí on hi ha una plenitud del temps, de l'instant. Plató, a la setena carta, parla del flux del temps i dels moments que hi ha dins aquest flux; moments que són sobtats, instants que omplen plenament aquest temps. Cada home viu aquest moment, però si el vol viure intensament, de manera exclusiva, s'hi ha de donar. La mística és, més o menys, la definició del moment sublim de la vida.

FACULTAT D'HUMANITATS: DESÈ ANIVERSARI

En el curs 2002-2003 la Facultat d'Humanitats ha celebrat el seu desè aniversari. Per marcar l'ocasió, el Deganat ha impulsat tres accions principals que han resultat prou satisfactòries. D'una banda, el notable augment de l'activitat acadèmica complementària a la Facultat. D'això n'ha resultat una trentena de conferencians que han passat per les nostres aules, l'oferta de diversos seminaris acadèmics, l'organització de jornades especials, com les anomenades "Converses a la Facultat" o la dedicada a Bob Dylan i la cultura del rock, i la potenciació de post-graus amb un marcat objectiu professional. Un dels actes més rellevants i emotius va ser la trobada amb antics alumnes en taules rodones on ens explicaven les seves experiències personals des del 1997, l'any en què la primera promoció es va incorporar al món laboral amb una llicenciatura sense precedents al país. D'altra banda, i com a part d'una política d'aproximació als centres de batxillerat, la Facultat ha creat el premi Francesc Noy d'humanitats, que s'atorga al millor treball de recerca dels nostres batxillers en l'àmbit de les humanitats. Finalment, acompanyats de la rectora, del professorat i del PAS vam reunir-nos en un ambient de festa el passat 5 de juny per celebrar la nostra petita efemèride.

Aquests primers deu anys conviden a algunes reflexions. En primer lloc, sembla que la idea de l'equip del rector Argullol d'impulsar uns estudis d'Humanitats com un dels elements centrals en el disseny fundacional de la UPF ha donat bon

resultat. Tenim uns estudis que s'han consolidat com els de referència en el mapa universitari espanyol, tant en la llicenciatura com en els dos programes de doctorat que oferim al tercer cicle. És a dir, l'aposta pel generalisme i els estudis transversals que són inherents als nostres plantejaments curriculars no han estat obstacle per mantenir nivells de docència i de recerca de primer ordre, com ho demostren múltiples indicadors. Curiosament, aquesta percepció del que s'ofereix a la Facultat d'Humanitats ha creat un interès inesperat en el nostre segon cicle com a possibilitat d'"especialització en generalisme". El resultat d'aquest fenomen és gairebé un centenar d'estudiants, llicenciats en estudis més convencionals, que actualment estan cursant el nostre segon cicle.

Els propers deu anys estaran marcats per la imminent convergència en l'espai comú europeu. De segur que això obligarà a redefinir el nostre pla d'estudis sense, espero, perdre'n l'esperit fundacional. Des del Deganat ens imaginem aquest nou període com una oportunitat i un estímul que ha de servir-nos, també, per aprofundir en la contribució que les humanitats poden fer al conjunt de la comunitat universitària de la UPF a partir de programes imaginatius que combinin la nostra oferta amb la d'altres estudis.

Miquel Berga
Degà

PREMI NARCÍS MONTURIOL PER AL PROFESSOR JOSEP FONTANA

Josep Fontana i Làzaro, catedràtic emèrit d'Història Econòmica de la UPF, ha estat guardonat amb un dels premis Narcís Monturiol 2003 al mèrit científic i tecnològic que concedeix la Generalitat de Catalunya, a proposta del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Aquests premis, instituïts l'any 1982, s'atorguen a les persones i entitats que han contribuït de manera destacada al progrés científic i tecnològic de Catalunya. En la present edició han estat guardonats nou investigadors i dues institucions.

Fontana (Barcelona, 1931) ha estat vinculat a la UPF des dels seus inicis, i va ser un dels impulsors de la creació de la Facultat d'Humanitats. L'any 1990 va promoure la creació de l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives, del qual ha estat el director fins a la seva jubilació com a catedràtic. També ha estat guardonat amb el Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca 1997 i ha rebut la Medalla d'Or al Mèrit Cultural de l'Ajuntament de Barcelona l'any 2002.

Josep Fontana és un dels historiadors més destacats i amb major projecció nacional i internacional de l'estat espanyol. La seva recerca abasta un amplíssim ventall de publicacions relacionades amb les àrees de coneixement d'història econòmica, història espanyola del segle XIX i història de la hisenda. Ha dirigit les diferents edicions del doctorat en Història de la UPF i ha inspirat i dirigit nombroses tesis doctorals d'arreu de l'estat espanyol. La seva recerca doctoral està en la base del seu llibre *La quiebra de la monarquía absoluta 1814-1820* (Ariel, 1971), títol que va obtenir un extraordinari impacte en replantejar el trànsit de l'antic règim a la societat capitalista. L'any passat va publicar el primer volum de la seva obra completa.

JORNADES SOBRE LA LUC I L'E-ADMINISTRACIÓ

Una jornada de debat a propòsit de la nova Llei d'universitats de Catalunya (LUC) i un simposi per analitzar els canvis que suposa la implantació del que es coneix com a *e-Administració*, o Administració electrònica, van ser les dues activitats que l'Observatori de l'Evolució de les Institucions va organitzar durant el mes de maig.

La Jornada Una Nova Ordenació de les Universitats, que va tenir lloc el 9 de maig, va tractar el nou marc legal sorgit a partir de l'aprovació de la LUC i va centrar el debat sobre dues qüestions especialment rellevants: els marges de decisió que resten oberts a la Generalitat i a la Universitat per fixar una estratègia de política universitària a Catalunya, i les línies de futur del professorat universitari, una peça clau del sistema que s'haurà de moure a partir d'ara entre una dualitat de règims de vinculació: el funcionarial, regulat per l'Estat, i el laboral, obert a iniciativa de la Generalitat.

La Jornada va ser inaugurada per Andreu Mas-Colell, conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, i Enric Argullol, catedràtic de Dret Administratiu de la UPF i director de l'Observatori de l'Evolució de les Institucions (OBSEI), un organisme de recerca integrat per professors de Dret Administratiu

i de Dret Públic de la UPF interessats a detectar, estudiar i difondre els canvis que afecten les institucions públiques i, particularment, les que actuen o exerceixen competències sobre el territori de Catalunya.

D'altra banda, els dies 29 i 30 de maig va tenir lloc el Simposi e-Administració: Administració Pública i Tecnologies de la Informació i la Comunicació. Hi van participar experts provinents de l'àmbit acadèmic, professional i institucional, que, des de diferents perspectives, van analitzar la transformació que comporta la implantació de les noves tecnologies en el si de l'Administració.

Les intervencions es van distribuir en tres grans eixos de treball: Administració Pública, Dret i Societat de la Informació; L'Administració Pública Electrònica: un Nou Paradigma d'Administració?; i, en tercer lloc, L'Impacte de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació en les Administracions Públiques: Realitats i Perspectives.

La inauguració d'aquesta activitat va anar a càrrec de M. Rosa Virós, rectora de la UPF; Enric Argullol, director de l'OBSEI, i Antoni Vives, secretari de Govern del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.

TEATRE CONTEMPORANI A L'AULA

Després de més de deu anys de recórrer bona part dels autors clàssics universals, el segon nivell de l'Aula de Teatre de la UPF va estrenar *Animals domèstics*, el seu primer muntatge a partir de textos contemporanis. No és una obra tradicional, sinó un muntatge obert, confeccionat a partir de fragments d'obres i textos narratius que tenen com a fil conductor els conflictes de parella. Els autors: Quim Monzó, Sergi Belbel, Dorothy Parker i Josep Pere Peyró. L'espai consisteix en un entramat de cadires, un vestuari contemporani i una il·luminació i un muntatge

sonor per a cada escena, que acaben d'ubicar l'espai. Dirigida i adaptada per Pep Anton Gómez, l'obra es va representar a finals de maig a la sala d'exposicions de l'òrbita Jordi Rubió i Balaguer.

Els estudiants del primer nivell han presentat la peça *El nou maravillas*, un espectacle de creació pròpia escrit i dirigit per Marta Domingo. L'obra evoca un teatre emblemàtic de Barcelona, famós pels seus espectacles de *music-hall* i cabaret, que reobre les portes després de molts anys de silenci i convoca un càsting per descobrir els nous talents de l'escena.

ALTA GASTRONOMIA AL RESTAURANT UNIVERSITARI

Cicle "Mestres del Plat"

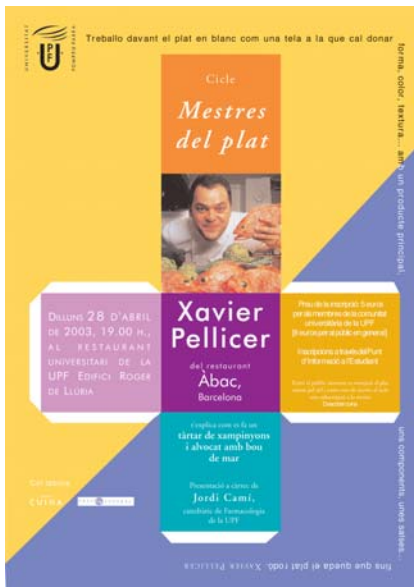
La gastronomia és un plaer i un gaudi que forma part de la nostra cultura. La restauració i la gastronomia de qualitat estan en alça. I els cuiners i els restaurants catalans són cada vegada més reconeguts arreu.

Precisament amb l'objectiu d'apropar

al públic jove universitari un fet cultural de primer ordre com la gastronomia, per conèixer qui són, què fan i què pensen els mestres de la cuina catalana, al llarg del tercer trimestre s'ha portat a terme la primera edició del cicle Mestres del Plat. Aquesta iniciativa ha estat possible gràcies a la col·laboració del Grup Soteras, empresa concessionària dels restaurants universitaris, i d'Edicions 62, a través de la revista mensual *Descobrir Cuina*.

Durant les sessions del cicle, el tragí habitual del restaurant universitari de Roger de Llúria es va aturar. La zona de *self-service*, en lloc d'estar atestada d'estudiants traginant safates d'amanides, pizzes i patates fregides amunt i avall, va allotjar amb un silenci expectant les lliçons de Santi Santamaria, Joan Roca i Xavier Pellicer, xefs dels restaurants El Racó de Can Fabes (Sant Celoni), El Celler de Can Roca (Girona) i Àbac (Barcelona), que tenen tres, dues i una estrelles Michelin, respectivament.

Cada xef convidat, amb el seu estil personal, va delectar els assistents amb teories diverses sobre els elements bàsics de la seva cuina i amb demostracions pràctiques sobre com preparar determinats plats (*risotto* de verdures, tàrtar d'alvocat, xampinyons i llamàntol) o com descobrir gustos i sabors (safrà, xocolata).

SANTI SANTAMARIA VA TANCAR EL CICLE "MESTRES DEL PLAT"

JOAN ROCA I PEP NOGUÉ ELABORANT UN ARRÓS AMB VERDURES

Si bé els tres mestres van coincidir a reivindicar el producte de qualitat com a base de la cuina, cadascú va posar l'èmfasi en un aspecte diferent. Xavier Pellicer ho va fer en la forma: "Treballeu davant del plat en blanc com si fos una tela a la qual cal donar forma, color, textura... amb un producte principal, uns components, unes salses... fins que queda el plat rodó". Joan Roca, en la llibertat: "La meua cuina es basa a disposar de molta llibertat en el concepte inicial, partint sempre de les arrels, amb un ús precís de la tecnologia i amb molta cura del producte". I Santi Santamaria, en l'educació: "La cuina és més que alimentació: és una força generadora de complicitats que, amb menys sal, no tant de sucre, i sense abusar de tecnologia i de presses, ens permet gaudir de la vida. I això és quelcom bàsic que s'hauria d'inculcar a la família i a l'escola". Opinions, sens dubte, per a tots els gustos.

Paral·lelament al cicle Mestres del Plat, es van organitzar dues exposicions monogràfiques dedicades a la gastronomia: l'exposició bibliogràfica "De la lletra a la teca", que ha mostrat l'ampli fons documental de la Universitat sobre aquest tema; i l'exposició fotogràfica "Dos anys de fotografia gastronòmica", un recull de les millors imatges publicades a la revista *Descobrir Cuina*.

Pepe Zapata
Servei d'Atenció a la Comunitat Universitària (SACU)

CELEBRACIÓ DE LA DIADA DE LA SOLIDARITAT 2003

La UPF va celebrar el dijous 15 de maig a l'edifici Jaume I la seva Diada anual de la Solidaritat, que va desplegar al llarg de tota la jornada un ampli ventall d'activitats en diferents espais de l'edifici Jaume I: des de videofòrums, tallers, concerts, i àpats fins a exposicions i conferències relacionades amb diferents aspectes de la cooperació i el desenvolupament.

Al llarg de tot el dia es va recollir material per a les sessions de formació en llengua catalana i castellana per a immigrants que promou l'Associació Universitària de Suport als Immigrants (AUSI), la qual també va presentar una exposició informativa sobre la situació de les persones immigrades. D'altra banda, es va poder veure una exposició fotogràfica sobre la guerra de l'Iraq, muntada per la plataforma Ciutadella contra la Guerra, i una altra dels voluntaris de la UPF per Galícia. També es va construir una Biblioteca Solidària a la Casa de l'Estudiant.

Els objectius de la Diada de la Solidaritat, que se celebra a la UPF des de fa quatre anys, són promoure el debat i sensibilitzar la comunitat universitària al voltant de la globalització, el desenvolupament, la diversitat i la cooperació.

L'organització és a càrrec de les associacions d'estudiants i té el suport del vice-rectorat de Comunitat Universitària.

BONA CLASSIFICACIÓ EN EL CONCURS EUROPEU DE DRETS DE L'HOME RENÉ CASSIN

La Universitat Pompeu Fabra s'ha classificat entre els vint primers equips que han participat en el Concurs Europeu de Drets de l'Home René Cassin. Es tracta d'una competició en l'àmbit del dret processal patrocinada pel Consell d'Europa i que se celebra a Estrasburg des de 1985.

L'equip representant de la UPF, l'únic provinent de l'estat espanyol, l'han integrat tres estudiants de quart curs de Dret: Clara Marsans, Júlia Samsó i Oriol Escalas, sota la coordinació de l'àrea de Dret Processal. Aquest any la UPF s'ha situat per davant d'equips reconeguts com els de la Universitat de Ginebra, l'Institut Universitari d'Alts Estudis Internacionals, la Universitat de Maastricht o el College d'Europe de Bruges.

El Concurs René Cassin és un homenatge anual a un dels principals autors de la Declaració Universal dels Drets de l'Home i premi Nobel de la pau el 1968. L'organitza l'Associació Juris Ludi de la Universitat d'Estrasburg i el patrocinen el Consell d'Europa i nombroses institucions públiques i privades. La seva convocatòria aplega cada any més de seixanta equips universitaris d'arreu del món amb l'objectiu de difondre entre els estudiants el coneixement i la protecció dels drets humans, i particularment, la Convenció Europea de Drets de l'Home de 1950 i els seus protocols addicionals.

Durant tres mesos i mig, els equips han d'aprofundir en els seus coneixements i preparar un cas fictici, tot lliurant una memòria per escrit. Posteriorment, i al llarg de tota una setmana, els diferents equips participants s'enfronten en simulacions de judicis sobre el mateix cas fictici de violació dels drets humans, a la seu del Tribunal Europeu de Drets Humans, a Estrasburg.

La majoria dels equips adversaris provenen d'universitats amb una gran tradició en l'estudi dels drets humans, i de diferents nivells universitaris. Es tracta d'una experiència molt enriquidora, ja que ofereix als estudiants la possibilitat de conèixer de prop el funcionament del Tribunal Europeu de Drets Humans; d'actuar com a veritables advocats, ja que han de redactar una contestació fonamentada en la doctrina i la jurisprudència del Tribunal; i de participar en un judici com a representats d'una de les parts enfrontades.

La primera vegada que vaig entrar a l'edifici que avui coneixem com a Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra o Dipòsit de les Aigües no es deia així, primer perquè la biblioteca encara no existia i segon perquè hi predominava un altre ús, el d'asil del Parc. Jo vaig visitar-lo un dia dels primers anys setanta, però ignorava aleshores que aquest establiment benèfic existia ja des del 1886, dos anys abans d'inaugurar-se l'Exposició Universal. La funció de fornir d'aigua a la cascada del Parc, raó de ser de l'edifici i per la qual disposava –i disposa encara– d'un estany a la teulada, havia passat, doncs, a ser secundària.

de Barcelona, que va dedicar un suplement monogràfic a l'exposició, qualificava ja d'"impressionant" el Dipòsit de les Aigües, nom que ja havia deixat de banda el més vergonyant d'asil del Parc. Corrien els dies de la tardor del 1988.

Les altres vegades ja hi he anat per veure la magnífica biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra, després de la restauració duta a terme amb sentit i sensibilitat, que diria Jean Austen, pels arquitectes Lluís Clotet i Ignacio Paricio, que ha recuperat de manera més que digna un dels edificis més bells i alhora més desconeguts encara de la ciutat.

Fernando Grasa, ja en el 1988, quan redescobrírem la meravella de l'edifici de Fontserè, afirmava una obvietat barcelonina: "Hi ha una manca de coneixença sobre la realitat present i la història de la ciutat". Ens hem acostumat a concebre Barcelona com una suma d'uns quants llocs: el Barri Gòtic, Santa Maria del Mar, el modernisme de l'Eixample, la Vila Olímpica, la festa major de Gràcia, el Tibidabo i poques coses més. Un exemple: no fa gaire vaig haver de fer de guia per a una colla de barcelonins a la Barceloneta. La meitat d'ells em va reconèixer que no hi havien estat mai, i cap no baixava dels 60 anys.

Les causes d'un coneixement de la ciutat tan escàs serien molt diverses, i no és el moment de tractar-les. El que caldria, ara que el Dipòsit de les Aigües ha estat recuperat en un 80 per cent com a biblioteca, és cercar la manera de mostrar-lo habitualment, en determinats horaris que no destorbin el seu ús primordial, als ciutadans i turistes que ho desitgin. De pas, es podria recuperar l'estany situat a la teulada per fer-hi concerts i qui sap si per fer-hi un mos quan el sol decau.

I posats a demanar, potser la Universitat Pompeu Fabra i l'Ajuntament de Barcelona podrien organitzar una exposició sobre la figura, tan desconeguda, del mestre d'obres Josep Fontserè, a qui devem tres obres de primera fila: l'esmentat Dipòsit de les Aigües –per al qual es va inspirar en una piscina romana de Nàpols–; l'antic mercat del Born, sempre pendent d'una nova destinació, i el parc de la Ciutadella. Potser així contribuïríem a trencar el vel de la ignorància sobre la ciutat present i passada i ajudar al fet que, en el futur, valoréssim més allò que tenim

UNA MERAVELLA POC CONEGUDA

Josep M. Huertas
Periodista i escriptor

FOTO: MARTA JORDI

Com va explicar Ramon Albó, un líder catòlic del món de la beneficència, en el llibre *La caridad en Barcelona*, l'asil es dedicava "a los pobres calificados de transeúntes." Quan vaig anar per conèixer de prop aquest indret de desvalguts em sembla que encara era aquesta la idea, aixoplugar la gent sense sostre però per un reduït nombre de dies; per això s'utilitzava l'expressió "transeúntes". La impressió que em va deixar va ser de tristot, i reconec que el casalot on es trobaven, ple d'envans que l'arquitecte no havia pensat, em va deprimir i, per descomptat, no em va passar pel cap que era dins d'un lloc excepcional, sinó tot el contrari.

La segona vegada que hi vaig anar els pobres ja no hi eren, l'edifici estava a l'espera d'una nova destinació i, mentrestant, s'havia utilitzat com a magatzem provisional, entre altres funcions per guardar, mentre no s'instal·laven al moll de la Fusta, les dues grans estàtues de Robert Krier dedicades al poeta Joan Salvat-Papasseit i al navilier i alcalde Ròmul Bosch i Alsina. Tanmateix, tot i adonar-me que em trobava en un lloc ben diferent de l'asil que havia conegut, encara no em vaig fer a la idea de les seves qualitats innegables, desdibuixades fins a aquell moment.

La tercera vegada l'Ajuntament va utilitzar el recinte recuperat per mostrar els projectes de la ciutat per al mític any 1992. Va ser quan vam començar a intuir la bellesa de l'edifici pensat per Josep Fontserè. El *Diari*